

Merkittävä taloudellinen arvopotentiaali

Riistalla on sekä elämysarvo että liha-arvo. Erityisesti hirvieläimistä on mahdollista saada lisää tuloa elämysarvoa hyödyntämällä. Se tarkoittaa laadukasta kaupallista metsästystä.

TEKSTI: TOMMI HÄYRYNEN | KUVAT: RIKA NAKAMURA

Riista on luonnonvara, joka pitää sisällään myös merkittävän taloudellisen arvon. Karkeasti jaoteltuna riistan taloudellinen arvo jakautuu niin liha-arvoon kuin riistan tuottamaan elämysarvoon.

Riistatalouden liiketoimintamallien aktivointihankkeessa on selvitetty hirvieläinten arvoa Suomessa yhdessä Suomen riistakeskuksen Mikael Wikströmin kanssa. Aineisto pohjautuu metsästyskaudella 2016 Suomessa kaadettuihin hirvieläimiin.

Selvityksen mukaan Suomessa kaadettiin metsästyskaudella 2016 noin 90 000 hirvieläintä, jonka tuloksena saatiin noin 7,4 miljoonaa kilogrammaa luullista lihaa. Puhdas lihamäärä on reilu puolet tästä määrästä.

Tehtyjen kyselyjen perusteella hirvenlihan kilohinta ulosmyytyinä on Suomessa noin yhdeksän euron luokkaa, valkohäntäpeuran muuttaman euron alempi. Vuoden 2016 metsästyskauden kokonaislihamäärästä hirvet tuottivat noin 6,26 miljoonaa kiloa, valkohäntäpeurat reilun miljoona kiloa ja metsäkauriit noin 100 000 kiloa. Muut hirvieläimet olivat lihamäärien suhteen marginaalisia.

Hehtaari tuottoina tarkasteltuna keskimääräinen tuotettu lihamäärä/1 000 ha oli 246 kilogrammaa. Vai-

teluväliä alueittain oli aina 21 kilosta 885 kiloon/1 000 ha asti.

Yhteenlaskettuna hirvieläimet tuottivat lihaa siis noin 66 miljoonan euron arvosta. Jos tarkastellaan lihan taloudellista arvoa hehtaari-perusteisena, niin tuotto tuhannelta hehtaarilta vaihteli noin 200 eurosta aina 7 000 euroon saakka.

Elämysarvo liha-arvoa korkeampi

Perinteisesti hyödynnettyinä hirvieläimistä tunnistetaan liha-arvo elämysarvoa paremmin, taloudellisesta näkökulmasta katsottuna. Vaikka liha-arvo taloudellisesti mitattuna näyttää korkeahkolta, on riistan sisältämä elämysarvo jopa korkeampi.

Ruotsalaisten tutkimusten mukaan elämysarvo on jopa 60 prosenttia riista-eläimen kokonaisarvosta ja liha-arvo puolestaan 40 prosenttia. Hirvikannan hoi-

tosuunnitelman taustaosion perusteella tämä pätee myös Suomessa. Tällä perusteella voidaan laskea hirvieläinmetsästyksen elämysarvon olleen lähes 100 miljoonaa euroa edellisellä metsästyskaudella.

Kun lasketaan yhteen liha- ja elämysarvo, voidaan todeta hirvieläinmetsästyksen kokonaisarvon nousevan Suomessa 166 miljoonaan euroon. Tuhatta hehtaaria kohden tämä tarkoittaa keskimäärin 5 500 euron arvoa koko Suomen osalta.

Arvosta tuloksi

Mitä elämysarvon osittainen muuttaminen tuloksi eri osapuolien (palveluntuottajien, metsästyseurojen sekä maanomistajien) näkökulmasta tarkoittaa? Se tarkoittaa laadukkaiden kaupallisten metsästystapahtumien tuottamista, joissa pelisäännöt ovat yhteisesti sovitut, ja saatava tulo jakaantuu edellä mainittujen osapuolien näkökulmasta reilulla tavalla. Myynnin kohteena on siis metsästyselämys.

Kysyntälähtöisesti ajateltuna metsästysharrastukseen halutaan panostaa yhä enemmän, mikä tarkoittaa kasvavaa halukkuutta ostaa myös metsästyspalveluja. Lisäksi Suomessa on noin 90 000 metsästyseuroihin kuulumatonta metsästäjää, joista merkittävä osa on valmis käyttämään metsästyksellisiä palveluja harrastuksensa toteuttamiseksi. Myös ulkomailta tulevat metsästäjät luovat kysyntää oman osansa.

Metsästyselämyksien myynnillä voi tienata.

Erityisesti hirvellä on sekä liha- että elämysarvoa. Vuonna 2016 hirvieläinmetsästyksen kokonaisarvo oli jopa 166 miljoonaa euroa.

Edellä esitettyjen lukujen valossa on perusteltua todeta, että erityisesti hirvieläimistä on mahdollisuus saada tuloa maanomistajille, palveluntuottajille ja metsästyseuroille merkittävästi nykyistä enemmän, nimenomaan elämysarvoa hyödyntämällä.

Maanomistajien näkökulmasta tämä tarkoittaa kompensatiota hirvieläinten metsävahinkoihin. Jos saatava tulo ylittää riistan aiheuttamat kustannukset, niin voidaan jo puhua metsän monikäytöstä saatavasta tuotosta. Metsästyseurojen näkökulmasta tulo suuntautuu lähinnä metsästysohjeiden ja riistanhoidon kustannusten pienentämiseen.

Metsästysohjeiden järjestäminen puolestaan lisää erityisesti maaseudun elinvoimaisuutta ja tuottaa luonnollisesti verotettavaa tuloa yhteiskunnallisesta näkökulmasta.

Metsästysohjeiden edellytyksiä

Eri osapuolien yhteisymmärryksen lisäksi tarvitaan kaupalliseen metsästysohjeeseen soveltuvat maa-alueet, jotta elämysarvoa

voidaan tulouttaa. On huomioitava, että vain osa kaikista metsästysohjeistamme soveltuu laadukkaasti tuotettuun kaupalliseen metsästysohjeeseen, vaikka kelpaavat harrastemetsästysohjeen varsin kelvollisesti.

Erityisen huomion kohteena ovat alueen riistakanta, koko sekä maasto. Lisäksi alueen sijainti, saavutettavuus sekä alueen metsästysohje- ja oheispalveluinfra (majoitukset, ruokailut) asettavat omat vaatimuksensa asiakkaan tarpeiden mukaan.

Yhä useampi maanomistaja ja metsästysohje pohtivat yhdessä palveluntuottajan kanssa riistan taloudellisen hyödyntämisen mahdollisuuksia omalta kohdaltaan. Riistatalouden liiketoimintamallien aktivointihankkeessa on kehitetty seitsemän eri osa-alueen mallinnos, jossa metsästysohjeella kyetään arvioimaan kaupallisen metsästyksen toteuttamismahdollisuuksia sekä sen alustavaa arvoa.

Osa-alueiden laatimisessa on kuultu laajalti niin palveluntuottajien, metsästysohjeiden kuin maanomistajienkin näkemyksiä

asiasta. Mallinnoksessa arvioidaan alueen soveltuvuutta kaupalliseen metsästysohjeeseen riistakannan, koon, sijainnin, maaston, metsästysohje- ja oheispalveluinfra, osapuolien välisen yhteistyön sekä asiakaskokemuksen näkökulmista. Mallinnos tullaan julkaisemaan tammikuussa 2018.

Metsästysohjeiden näkökulmasta järkevästi muuhun metsästysohjeeseen sovitettu kaupallinen metsästysohje voi lieventää metsästysohjeiden vuokriin kohdistuvia paineita, helpottaa metsästysohjeiden ylläpitoa sekä rakentamista ja luo lisää resursseja entistä monipuolisempaan riistanhoitoon. ■

jahti

Kirjoittaja on KTM, joka työskentelee Jyväskylän ammattikorkeakoulun liiketoimintayksikössä.